

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 19ης Σεπτεμβρίου 2013*

«Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Ελευθερία εγκαταστάσεως — Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών — Οδηγία 2005/36/ΕΚ — Αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων — Επάγγελμα του οδοντιάτρου — Ειδικός χαρακτήρας και διάκριση από το επάγγελμα του ιατρού — Κοινή εκπαίδευση»

Στην υπόθεση C-492/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Conseil d'État (Γαλλία) με απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 5 Νοεμβρίου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

Conseil national de l'ordre des médecins

κατά

Ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche,

Ministre des Affaires sociales et de la Santé,

παρισταμένου του:

Conseil national de l'ordre des chirurgiens-dentistes,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský, U. Lõhmus, M. Safjan (εισηγητή) και A. Prechal, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Jääskinen

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- το Conseil national de l'ordre des médecins, εκπροσωπούμενο από τον J. Barthelemy, avocat,
- το Conseil national de l'ordre des chirurgiens-dentistes, εκπροσωπούμενο από τον F. Thiriez, avocat,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Colas, και τις N. Rouam και F. Gloaguen,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Smolek,
- η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από την E. Creedon,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον H. Støvlbæk και την E. Τσερέπα-Lacombe,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 2005/36/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (ΕΕ L 255, σ. 22), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1137/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008 (ΕΕ L 311, σ. 1, στο εξής: οδηγία 2005/36).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Conseil national de l'ordre des médecins [εθνικού συμβουλίου του ιατρικού συλλόγου] (στο εξής: CNOM) και, αφενός μεν του ministre de l'Enseignement supérieur et de la Recherche [Υπουργού Ανωτάτης Εκπαιδεύσεως και Έρευνας], αφετέρου δε του ministre des Affaires sociales et de la Santé [Υπουργού Κοινωνικών Υποθέσεων και Υγείας], παρισταμένου του παρεμβαίνοντος Conseil national de l'ordre des chirurgiens-dentistes [εθνικού συμβουλίου του οδοντιατρικού συλλόγου], σχετικά με τη νομιμότητα της αποφάσεως της 31ης Μαρτίου 2011, περί καθορισμού του καταλόγου των προγραμμάτων εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας και περί ρυθμίσεων σχετικά με τα διπλώματα εξειδικευμένων σπουδών στην οδοντιατρική (*JORF* της 19ης Απριλίου 2011, σ. 6854, στο εξής: επίμαχη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Με την οδηγία 2005/36 καταργήθηκαν οι οδηγίες 78/686/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978, περί της αμοιβαίας αναγνώρισεως των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων του οδοντιάτρου και περί των μέτρων προς διευκόλυνση της πραγματικής ασκήσεως του δικαιώματος εγκαταστάσεως και του δικαιώματος ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/003, σ. 12), 78/687/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1978, περί του συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν τις δραστηριότητες του οδοντιάτρου (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/003, σ. 21), και 93/16/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των ιατρών και της αμοιβαίας αναγνώρισης των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων τους (ΕΕ L 165, σ. 1).
- 4 Κατά την αιτιολογική σκέψη 22 της οδηγίας 2005/36:

«Όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναγνωρίζουν το επάγγελμα του οδοντιάτρου ως ειδικό επάγγελμα ξεχωριστό από του ιατρού, ειδικευμένου ή μη στην οδοντοστοματολογία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να βεβαιώνουν ότι η εκπαίδευση του οδοντιάτρου παρέχει τις απαραίτητες δεξιότητες για την άσκηση του συνόλου των δραστηριοτήτων πρόληψης, διάγνωσης και θεραπείας σχετικά με τις ανωμαλίες και τις

ασθένειες των οδόντων, του στόματος, των γνάθων και των παρακείμενων ιστών. Η επαγγελματική δραστηριότητα του οδοντιάτρου θα πρέπει να ασκείται από τους κατόχους τίτλου οδοντιατρικής εκπαίδευσης που αναφέρεται στην παρούσα οδηγία.»

- 5 Το άρθρο 21 της οδηγίας αυτής, περί της αρχής της αυτόματης αναγνώρισεως, ορίζει τα εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος αναγνωρίζει τους τίτλους εκπαίδευσης ως ιατρού, που επιτρέπουν την ανάληψη επαγγελματικών δραστηριοτήτων ιατρού βασικής εκπαίδευσης και ειδικευμένου ιατρού, ως νοσοκόμου υπεύθυνου για γενική περίθαλψη, ως οδοντιάτρου, ως ειδικευμένου οδοντιάτρου, ως κτηνιάτρου, ως φαρμακοποιού και ως αρχιτέκτονα, οι οποίοι εμφανίζονται στο παράρτημα V υπό τα σημεία, αντιστοίχως, 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.6.2 και 5.7.1, εφόσον πληρούν τους ελάχιστους όρους εκπαίδευσης για τους οποίους γίνεται αντιστοίχως λόγος στα άρθρα 24, 25, 31, 34, 35, 38, 44 και 46, παρέχοντάς τους την ίδια ισχύ, όσον αφορά την ανάληψη και την άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων στην επικράτειά του, με τους τίτλους εκπαίδευσης που χορηγεί το ίδιο.

[...]

7. Κάθε κράτος μέλος γνωστοποιεί στην Επιτροπή τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που θεσπίζει για τη χορήγηση τίτλων εκπαίδευσης στον τομέα που καλύπτεται από το παρόν κεφάλαιο. [...]

Η Επιτροπή προβαίνει σε σχετική κοινοποίηση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, επισημαίνοντας τις ονομασίες που έχουν υιοθετήσει τα κράτη μέλη για τους τίτλους εκπαίδευσης, καθώς και, ενδεχομένως, τον φορέα που χορηγεί τον τίτλο εκπαίδευσης, το πιστοποιητικό που συνοδεύει τον εν λόγω τίτλο και τον αντίστοιχο επαγγελματικό τίτλο, ο οποίος αναφέρεται στο παράρτημα V σημεία 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2, 5.6.2 και 5.7.1 αντίστοιχα.»

- 6 Το άρθρο 24, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, το οποίο αφορά τη βασική ιατρική εκπαίδευση προβλέπει ότι:

«Η βασική ιατρική εκπαίδευση περιλαμβάνει συνολικά τουλάχιστον έξι έτη σπουδών ή 5 500 ώρες θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης που πραγματοποιείται εντός ή υπό την εποπτεία πανεπιστημίου.

[...]

- 7 Το άρθρο 25 της οδηγίας 2005/36, περί εκπαίδευσεως ειδικευμένων ιατρών, ορίζει τα εξής:

«1. Η εισαγωγή στην εκπαίδευση ειδικευμένων ιατρών προϋποθέτει την ολοκλήρωση και την επικύρωση εξαετών σπουδών στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού κύκλου που αναφέρεται στο άρθρο 24, κατά τη διάρκεια των οποίων αποκτήθηκαν οι σχετικές γνώσεις βασικής ιατρικής.

2. Η εκπαίδευση ειδικευμένων ιατρών περιλαμβάνει θεωρητική και πρακτική κατάρτιση, η οποία πραγματοποιείται σε πανεπιστημιακό κέντρο, σε νοσοκομειακό και πανεπιστημιακό κέντρο ή, ενδεχομένως, σε ίδρυμα ιατρικής περίθαλψης εγκεκριμένο για τον σκοπό αυτό από τις αρμόδιες αρχές ή τους αρμόδιους φορείς.

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η ελάχιστη διάρκεια της εκπαίδευσης ειδικευμένων ιατρών του παραρτήματος V, σημείο 5.1.3, να μην υπολείπεται σε διάρκεια εκείνης που αναφέρεται στο εν λόγω σημείο. Η εκπαίδευση πραγματοποιείται υπό τον έλεγχο των αρμοδίων αρχών ή φορέων και προϋποθέτει την προσωπική συμμετοχή του ειδικευόμενου ιατρού στη δραστηριότητα και στις ευθύνες που συνεπάγονται οι συγκεκριμένες υπηρεσίες.

[...]

4. Τα κράτη μέλη εξαρτούν τη χορήγηση τίτλου εκπαίδευσης ειδικευμένου ιατρού από την κατοχή ενός εκ των τίτλων βασικής ιατρικής εκπαίδευσης που αναφέρονται στο παράρτημα V, σημείο 5.1.1.

[...]»

8 Το άρθρο 34 της οδηγίας 2005/36, το οποίο αφορά τη βασική οδοντιατρική εκπαίδευση, ορίζει ότι:

«1. Η εισαγωγή στη βασική οδοντιατρική εκπαίδευση προϋποθέτει την κατοχή διπλώματος ή πιστοποιητικού που παρέχει πρόσβαση, για τις συγκεκριμένες αυτές σπουδές, στα πανεπιστημιακά ιδρύματα ή στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επιπέδου αναγνωρισμένου ως ισοδύναμου, σε ένα κράτος μέλος.

2. Η βασική οδοντιατρική εκπαίδευση περιλαμβάνει συνολικά τουλάχιστον πέντε έτη θεωρητικών και πρακτικών σπουδών πλήρους παρακολούθησης που αφορούν τουλάχιστον το πρόγραμμα του παραρτήματος V, σημείο 5.3.1, και οι οποίες πραγματοποιούνται σε πανεπιστήμιο, σε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επιπέδου αναγνωρισμένου ως ισοδύναμου ή υπό την εποπτεία πανεπιστημίου.

[...]

3. Η βασική οδοντιατρική εκπαίδευση παρέχει την εγγύηση ότι ο ενδιαφερόμενος έχει αποκτήσει τις ακόλουθες γνώσεις και δεξιότητες:

- α) Προσθήκουσες γνώσεις των επιστημών επί των οποίων βασίζεται η οδοντιατρική τέχνη καθώς και επαρκή κατανόηση των επιστημονικών μεθόδων, συμπεριλαμβανομένων των αρχών μετρήσεως των βιολογικών λειτουργιών, της αξιολόγησης των επιστημονικώς διαπιστωμένων γεγονότων και της ανάλυσης των δεδομένων·
- β) προσθήκουσες γνώσεις της διάρθρωσης, φυσιολογίας και συμπεριφοράς υγιών και ασθενών, καθώς και της επιρροής του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος στην υγεία του ανθρώπου, κατά το μέτρο που τα στοιχεία αυτά σχετίζονται με την οδοντιατρική·
- γ) προσθήκουσες γνώσεις της διάρθρωσης και της λειτουργίας των οδόντων, του στόματος, των σιαγόνων και των γύρω ιστών, ασθενών και υγιών, καθώς και της σχέσης αυτών με τη γενική υγεία και τη φυσική και κοινωνική καλή κατάσταση του ασθενούς·
- δ) προσθήκουσες γνώσεις των κλινικών πρακτικών και μεθόδων που να παρέχουν συνεκτική εικόνα των ανωμαλιών, βλαβών και ασθενειών των οδόντων, του στόματος, των σιαγόνων και των γύρω ιστών, υπό το πρίσμα της προληπτικής, διαγνωστικής και θεραπευτικής οδοντολογίας·
- ε) προσθήκουσα κλινική πείρα υπό κατάλληλη εποπτεία σε νοσοκομεία.

Η [βασική] εκπαίδευση του οδοντιάτρου παρέχει τα αναγκαία προσόντα για όλες τις προληπτικές, διαγνωστικές και θεραπευτικές δραστηριότητες [όσον αφορά τις ανωμαλίες και ασθένειες] των οδόντων, του στόματος, των σιαγόνων και των [παρακείμενων] ιστών.»

9 Το άρθρο 35 της οδηγίας αυτής, περί της εκπαίδευσεως ειδικευμένου οδοντιάτρου, προβλέπει τα εξής:

«1. Η εισαγωγή στην εκπαίδευση ειδικευμένου οδοντιάτρου προϋποθέτει την επιτυχή ολοκλήρωση και επικύρωση πενταετών θεωρητικών και πρακτικών σπουδών στο πλαίσιο του κύκλου σπουδών που προβλέπεται στο άρθρο 34 ή την κατοχή των εγγράφων που προβλέπονται στο άρθρο 23 και στο άρθρο 37 [περί κεκτημένων δικαιωμάτων].

[...]

3. Τα κράτη μέλη εξαρτούν τη χορήγηση του τίτλου ειδικευμένου οδοντιάτρου από την κατοχή ενός από τους τίτλους βασικής οδοντιατρικής εκπαίδευσης που αναφέρονται στο παράρτημα V σημείο 5.3.2.»

- 10 Το άρθρο 36 της εν λόγω οδηγίας ρυθμίζει τα της ασκήσεως των επαγγελματικών δραστηριοτήτων του οδοντιάτρου ως εξής:

«1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, οι επαγγελματικές δραστηριότητες του οδοντιάτρου είναι οι δραστηριότητες που ορίζονται στην παράγραφο 3 και ασκούνται βάσει των επαγγελματικών τίτλων του παραρτήματος V, σημείο 5.3.2.

2. Το επάγγελμα του οδοντιάτρου βασίζεται στην οδοντιατρική εκπαίδευση για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 34 και συνιστά επάγγελμα ειδικό και ξεχωριστό από του ιατρού, είτε ειδικευμένου είτε όχι. Η άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων οδοντιάτρου προϋποθέτει την κατοχή τίτλου εκπαίδευσης που αναφέρεται στο παράρτημα V, σημείο 5.3.2. Οι κάτοχοι ενός τέτοιου τίτλου εκπαίδευσης εξομοιώνονται με τα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 23 ή 37.

[...]»

- 11 Το παράρτημα V της οδηγίας 2005/36, περί αναγνώρισεως βάσει του συντονισμού των ελάχιστων όρων εκπαίδευσης, προβλέπει τους βασικούς τίτλους εκπαίδευσεως και τους τίτλους ειδικεύσεως τόσο για τους ιατρούς όσο και για τους οδοντιάτρους.
- 12 Μεταξύ των ονομασιών των προγραμμάτων εκπαίδευσεως προς απόκτηση ιατρικής ειδικότητας που μνημονεύονται στο σημείο 5.1.3 του παραρτήματος αυτού καταλέγεται και η «οδοντική, στοματική και γναθοπροσωπική χειρουργική (βασική ιατρική και οδοντιατρική εκπαίδευση)», που προϋποθέτει «ολοκλήρωση και επικύρωση βασικών ιατρικών σπουδών (άρθρο 24) και, επιπλέον, ολοκλήρωση και επικύρωση βασικών οδοντιατρικών σπουδών (άρθρο 34)». Οι τίτλοι εκπαίδευσεως προς απόκτηση ιατρικής ειδικότητας στον επιστημονικό τομέα αυτό υπόκεινται στο καθεστώς αναγνώρισεως όσον αφορά εννέα κράτη μέλη, συγκεκριμένα δε το Βασίλειο του Βελγίου, την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, την Ιρλανδία, την Κυπριακή Δημοκρατία, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, την Ουγγαρία, τη Δημοκρατία της Μάλτας, τη Δημοκρατία της Φινλανδίας και το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας.
- 13 Εκτός της εκπαίδευσεως στην «οδοντική, στοματική και γναθοπροσωπική χειρουργική (βασική ιατρική και οδοντιατρική εκπαίδευση)», το σημείο 5.1.3 του παραρτήματος V της οδηγίας 2005/36 μνημονεύει επίσης την εκπαίδευση στη «γναθοπροσωπική χειρουργική (βασική εκπαίδευση ιατρού)». Όσον αφορά τη Γαλλική Δημοκρατία, το παράρτημα αυτό μνημονεύει την ονομασία «[c]hirurgie maxillo-faciale et stomatologie» [γναθοπροσωπική χειρουργική και στοματολογία].
- 14 Όσον αφορά τους τίτλους βασικής εκπαίδευσεως οδοντιάτρου, στο σημείο 5.3.2 του εν λόγω παραρτήματος μνημονεύεται ο τίτλος του «chirurgien-dentiste [χειρουργού οδοντιάτρου]» ως επαγγελματικός τίτλος χρησιμοποιούμενος στη Γαλλία.
- 15 Όσον αφορά τους τίτλους εκπαίδευσεως προς απόκτηση οδοντιατρικής ειδικότητας, το σημείο 5.3.3 του παραρτήματος V της οδηγίας 2005/36 περιλαμβάνει καταχώριση υπό τον τίτλο «στοματική χειρουργική». Αναγνωρίζονται συναφώς οι τίτλοι που χορηγούν δεκαέξι κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων δεν καταλέγεται η Γαλλική Δημοκρατία.

- 16 Στο σημείο 5.3.1 του παραρτήματος αυτού διευκρινίζεται επίσης το πρόγραμμα σπουδών των οδοντιάτρων, ιδίως όσον αφορά τα ιατροβιολογικά και τα γενικά ιατρικά μαθήματα. Μεταξύ αυτών καταλέγονται, ιδίως, η ανατομία, η εμβρυολογία, η ιστολογία, συμπεριλαμβανομένης της κυτταρολογίας, η φυσιολογία, η βιοχημεία (ή η φυσιολογική χημεία), η παθολογική ανατομία, η γενική παθολογία, η φαρμακολογία, η μικροβιολογία, η προφύλαξη και η επιδημιολογία, η ραδιολογία, η γενική χειρουργική, η εσωτερική ιατρική, συμπεριλαμβανομένης της παιδιατρικής, η ωτορινολαρυγγολογία, η δερματοαφροδισιολογία και η αναισθησιολογία. Η αναισθησία και καταπράυνση του πόνου στην οδοντιατρική, η ειδική χειρουργική, η ειδική παθολογία και η οδοντολογική ραδιολογία καταλέγονται μεταξύ των ειδικών οδοντοστοματολογικών μαθημάτων που περιλαμβάνει το εν λόγω πρόγραμμα σπουδών.

Το γαλλικό δίκαιο

- 17 Το άρθρο R. 4127-70 του κώδικα δημόσιας υγείας ορίζει τα εξής:

«Επιτρέπεται, καταρχήν, σε κάθε ιατρό να προβαίνει σε οποιαδήποτε πράξη διαγνώσεως, προλήψεως και θεραπείας. Εκτός, όμως, εξαιρετικών περιπτώσεων, ο ιατρός δεν πρέπει να αναλάβει ή να εξακολουθήσει την παροχή περιθάλψεως ούτε να συνταγογραφεί σε τομείς που υπερβαίνουν τις γνώσεις, την πείρα του και τα μέσα που έχει στη διάθεσή του.»

- 18 Το άρθρο R. 4127-204 του εν λόγω κώδικα ορίζει ότι:

«Ο χειρουργός οδοντίατρος δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να ασκεί το επάγγελμά του υπό συνθήκες δυνάμενες να θέσουν σε κίνδυνο την ποιότητα της περιθάλψεως που παρέχει και των πράξεων στις οποίες προβαίνει, καθώς και την ασφάλεια των ασθενών. Πρέπει ιδίως να λαμβάνει κάθε δυνατό μέτρο και να μεριμνά ώστε και οι συνεργάτες και βοηθοί του να πράττουν το ίδιο, προκειμένου να αποτραπεί η μετάδοση οποιουδήποτε παθολογικού στοιχείου.

Εκτός, εξαιρετικών περιπτώσεων, δεν πρέπει να προβαίνει σε πράξεις, να παρέχει περίθαλψη ή να συνταγογραφεί σε τομείς που υπερβαίνουν τις γνώσεις, τις επαγγελματικές ικανότητές του και τα υλικά μέσα που διαθέτει.»

- 19 Το άρθρο 634-1 του εκπαιδευτικού κώδικα, όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 43 του νόμου αριθ. 2009-879, της 21ης Ιουλίου 2009 (*JORF* της 22ας Ιουλίου 2009, σ. 12184), προβλέπει ότι:

«Στον κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών οδοντιατρικής, ο οποίος καλείται ειδίκευση στην οδοντιατρική, μπορούν να εισαχθούν κατόπιν εθνικού διαγωνισμού οι φοιτητές που ολοκλήρωσαν επιτυχώς τον δεύτερο κύκλο σπουδών στην οδοντιατρική.

Οι φοιτητές που επιτυγχάνουν στον διαγωνισμό καθίστανται ειδικευόμενοι οδοντίατροι και έχουν δικαίωμα να ακολουθήσουν μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών που οδηγούν στην απόκτηση ειδικότητας και των οποίων ο κατάλογος καταρτίζεται από τους αρμόδιους για την ανώτατη εκπαίδευση και την υγεία υπουργούς. Η επιλογή του προγράμματος και του νοσοκομείου στο οποίο θα πραγματοποιηθεί εξαρτάται από τη σειρά επιτυχίας στις δοκιμασίες για την ειδίκευση.

Κατόπιν της επιτυχούς ολοκλήρωσεως αυτού του κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών και της υποστηρίξεως διατριβής, οι ειδικευόμενοι αποκτούν, πέραν του κρατικού πτυχίου διδάκτορος χειρουργικής οδοντιατρικής, δίπλωμα στο οποίο αναγράφεται η αποκτηθείσα ειδικότητα.

[...]»

- 20 Κατά το άρθρο 9 του διατάγματος αριθ. 2011-22, της 5ης Ιανουαρίου 2011, περί οργάνωσης των μεταπτυχιακών σπουδών οδοντιατρικής (*JORF* της 7ης Ιανουαρίου 2011, σ. 447):

«Ο κατάλογος των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών για την απόκτηση ειδικότητας στην οδοντιατρική καταρτίζεται με κοινή απόφαση των αρμοδίων για την ανώτατη εκπαίδευση και την υγεία υπουργών. Ορισμένα προγράμματα εκπαίδευσης δύνανται να είναι κοινά στην ιατρική και την οδοντιατρική.»

- 21 Το άρθρο 1 της επίμαχης απόφασης προβλέπει ότι:

«Ο κατάλογος των προγραμμάτων σπουδών για την απόκτηση ειδικότητας που οδηγούν στη χορήγηση διπλώματος εξειδικευμένων σπουδών, στα οποία έχουν πρόσβαση οι φοιτητές στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών σπουδών οδοντιατρικής, καθορίζεται ως εξής:

- δίπλωμα εξειδικευμένων σπουδών χειρουργικής στόματος, στο πλαίσιο κοινού προγράμματος εκπαίδευσης για την ιατρική και την οδοντιατρική·
- δίπλωμα εξειδικευμένων σπουδών οδοντοπροσωπικής χειρουργικής·
- δίπλωμα εξειδικευμένων σπουδών ιατρικής στόματος και οδόντων.»

- 22 Το άρθρο 3 του διατάγματος αυτού ορίζει τα εξής:

«Γίνονται δεκτοί στα προγράμματα εκπαίδευσης για την απόκτηση των διπλωμάτων εξειδικευμένων σπουδών που μνημονεύονται στο άρθρο 1 της παρούσας απόφασης οι ειδικευόμενοι οδοντίατροι που κατατάχθηκαν μεταξύ των επιτυχόντων στον διαγωνισμό για την εισαγωγή στις μεταπτυχιακές σπουδές οδοντιατρικής.

Γίνονται επίσης δεκτοί, προκειμένου περί κοινών προγραμμάτων εκπαίδευσης για την οδοντιατρική και την ιατρική, οι ειδικευόμενοι ιατροί που κατατάχθηκαν μεταξύ των επιτυχόντων στον εθνικό διαγωνισμό για την εισαγωγή στον κύκλο μεταπτυχιακών εξειδικευμένων σπουδών ιατρικής.»

- 23 Η περιγραφόμενη στο παράρτημα της επίμαχης απόφασης θεωρητική εκπαίδευση στη χειρουργική στόματος περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την εκπαίδευση στην περιοδοντική χειρουργική και στη χειρουργική των οδοντογενών και μη οδοντογενών γναθικών κύστεων, τη χειρουργική για την τοποθέτηση οδοντιατρικών προσθηκών και εμφυτευμάτων, τη μελέτη των παθήσεων που σχετίζονται με καλοήθεις όγκους, των παθήσεων των σιελογόνων και την αντιμετώπιση προβλημάτων ορθοδοντικής χειρουργικής και ορθογναθικής.

- 24 Στο ίδιο παράρτημα προβλέπεται ότι αυτό το πρόγραμμα πανεπιστημιακών σπουδών περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, πρακτική άσκηση τριών τουλάχιστον εξαμήνων σε μονάδα εξειδικευμένη στην οδοντιατρική και τριών εξαμήνων σε μονάδα εξειδικευμένη στη γναθοπροσωπική χειρουργική. Κατ' εφαρμογήν των διατάξεων των άρθρων R. 4127-70 και R. 4127-204 του κώδικα δημόσιας υγείας, τόσο οι ιατροί με ειδικότητα χειρουργικής στόματος όσο και οι χειρουργοί οδοντίατροι με την ίδια ειδικότητα μπορούν να προβαίνουν νομίμως σε όλες τις πράξεις που εμπίπτουν στην ειδικότητα αυτή χωρίς να παραβιάζουν τον κώδικα δεοντολογίας τους.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 25 Η CNOM προσέφυγε ενώπιον του Conseil d'État υποβάλλοντας αίτηση ακυρώσεως της επίμαχης αποφάσεως, ως εκδοθείσας καθ' υπέρβαση αρμοδιότητας, για τον λόγο ιδίως ότι η απόφαση αυτή αντέβαινε στην οδηγία 2005/36, ειδικότερα δε στα άρθρα 24, 25 και 36 της εν λόγω οδηγίας. Το Conseil national de l'ordre des chirurgiens-dentistes παρενέβη στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης υπέρ των υπουργών που εξέδωσαν την απόφαση αυτή.
- 26 Με την επίμαχη απόφαση καθιερώνεται κοινό πρόγραμμα εκπαίδευσως για την απόκτηση ειδικότητας, το οποίο απευθύνεται σε μεταπτυχιακούς φοιτητές που είναι ειδικευόμενοι οδοντίατροι ή ειδικευόμενοι ιατροί και οδηγεί στην απόκτηση διπλώματος εξειδικευμένων σπουδών χειρουργικής στόματος.
- 27 Με την υποβληθείσα ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου αίτηση ακυρώσεως, το CNOM προέβαλε λόγο ακυρώσεως αντλούμενο από το ότι το άρθρο 9 του διατάγματος αριθ. 2011-22 και η προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία εκδόθηκε κατ' εφαρμογήν του άρθρου αυτού, αντιβαίνουν στις διατάξεις της οδηγίας 2005/36, για τους λόγους ότι τα διδασκόμενα μαθήματα στο πλαίσιο του νεοσυσταθέντος προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών, στο οποίο μπορούν να εισάγονται τόσο οι φοιτητές ιατρικής όσο και οι φοιτητές οδοντιατρικής, εμπίπτουν στις ιατρικές ειδικότητες κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας και ότι η πρόβλεψη περί κοινού προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών συνεπάγεται την καθιέρωση κοινού επαγγέλματος για τους ιατρούς και τους οδοντιάτρους.
- 28 Κατά το αιτούν δικαστήριο, τα προσόντα που πιστοποιούνται με το δίπλωμα χειρουργικής στόματος το οποίο καθιερώνεται με την επίμαχη απόφαση εμπίπτουν τόσο στους ανήκοντες στην ιατρική γνωστικούς τομείς της στοματολογίας και της γναθοπροσωπικής χειρουργικής όσο και σε τομείς ανήκοντες στην οδοντιατρική.
- 29 Κατά το ίδιο αυτό δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη την αρχική εκπαίδευσή τους και το γεγονός ότι οι φοιτητές οδοντιατρικής που επιλέγονται για το δίπλωμα αυτό τυγχάνουν συμπληρωματικής εκπαίδευσως σε τομείς της ιατρικής, το CNOM δεν μπορεί να υποστηρίξει βάσιμα ότι ο συντάκτης του διατάγματος υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι οι φοιτητές οδοντιατρικής μπορούν να αποκτήσουν, κατά τη διάρκεια της ειδικεύσεώς τους, τις απαραίτητες ιατρικές γνώσεις για τις πράξεις στις οποίες εκπαιδεύονται.
- 30 Πάντως, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 36 της οδηγίας 2005/36, το επάγγελμα του οδοντιάτρου βασίζεται στην οδοντιατρική εκπαίδευση η οποία διαλαμβάνεται στο άρθρο 34 της ίδιας αυτής οδηγίας και συνιστά ειδικό επάγγελμα, διακριτό από αυτό του ιατρού, ειδικευμένου και μη. Επομένως, η απάντηση στον λόγο ακυρώσεως που προέβαλε το CNOM εξαρτάται, αφενός, από το ζήτημα αν η οδηγία 2005/36 επιτρέπει στα κράτη μέλη να προβλέπουν κοινό πρόγραμμα εκπαίδευσως για την απόκτηση ειδικότητας, το οποίο καθιστά δυνατή σε ιατρούς και οδοντιάτρους την άσκηση της ίδιας ειδικότητας, και, αφετέρου, από το ζήτημα αν οι διατάξεις της οδηγίας αυτής σχετικά με τις ιατρικές ειδικότητες έχουν την έννοια ότι αφορούν το σύνολο ή μέρος της εκπαίδευσως στη χειρουργική στόματος, η οποία περιγράφεται αναλυτικά στο παράρτημα της επίμαχης αποφάσεως.
- 31 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Conseil d'État αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Αποκλείει η απαίτηση περί ειδικού οδοντιατρικού επαγγέλματος, την οποία θέτει το άρθρο 36 της οδηγίας 2005/36 [...] την καθιέρωση πανεπιστημιακού προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών για την απόκτηση ειδικότητας, το οποίο είναι κοινό για τους φοιτητές της ιατρικής και της οδοντιατρικής;

- 2) Έχουν οι διατάξεις της οδηγίας [2005/36] σχετικά με τις ιατρικές ειδικότητες την έννοια ότι αποκλείουν το ενδεχόμενο επιστημονικοί τομείς όπως οι απαριθμούμενοι στη σκέψη [23 της παρούσας αποφάσεως] να περιλαμβάνονται σε πρόγραμμα σπουδών οδοντιατρικής;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 32 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν η οδηγία 2005/36 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στην εκ μέρους κράτους μέλους καθιέρωση προγράμματος εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας στον τομέα της χειρουργικής στόματος, όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης, το οποίο είναι κοινό για τους διπλωματούχους οδοντιατρικής και για όσους έχουν ολοκληρώσει μόνο τη βασική ιατρική εκπαίδευση.
- 33 Πρέπει να επισημανθεί συναφώς ότι η οδηγία 2005/36 σκοπεί σε σαφή διαχωρισμό των επαγγελμάτων του οδοντιάτρου και του ιατρού (βλ., όσον αφορά τις οδηγίες 78/686 και 78/687, απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2001, C-202/99, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2001, σ. I-9319, σκέψη 51, και διάταξη της 17ης Οκτωβρίου 2003, C-35/02, Vogel, Συλλογή 2003, σ. I-12229, σκέψη 33).
- 34 Κατά το άρθρο 36, παράγραφος 2, της οδηγίας 2005/36, το επάγγελμα του οδοντιάτρου στηρίζεται στη βασική οδοντιατρική εκπαίδευση και συνιστά ειδικό επάγγελμα, διακριτό από αυτό του ιατρού, ειδικευμένου και μη. Η άσκηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων οδοντιάτρου προϋποθέτει την κατοχή τίτλου βασικής εκπαίδευσης διαλαμβανομένου στο σημείο 5.3.2 του παραρτήματος V της οδηγίας 2005/36, ο οποίος, όσον αφορά τη Γαλλική Δημοκρατία, είναι το κρατικό δίπλωμα διδάκτορος χειρουργού οδοντιάτρου.
- 35 Ωστόσο, η υπόθεση τις κύριας δίκης δεν αφορά τους όρους προσβάσεως σε επάγγελμα για την άσκηση του οποίου η οδηγία 2005/36 απαιτεί την ολοκλήρωση βασικής εκπαίδευσης οδοντιατρικής, αλλά τους όρους προσβάσεως σε ειδικότητα του τομέα της χειρουργικής στόματος.
- 36 Όσον αφορά την εκπαίδευση για την απόκτηση ειδικότητας, διαπιστώνεται ότι, βάσει των άρθρων 25, παράγραφος 1, και 35, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/36, η εισαγωγή σε πρόγραμμα εκπαίδευσης για την απόκτηση ιατρικής και οδοντιατρικής ειδικότητας προϋποθέτει την επιτυχή ολοκλήρωση σπουδών στο πλαίσιο, αντιστοίχως, του κύκλου βασικής ιατρικής εκπαίδευσης και της βασικής οδοντιατρικής εκπαίδευσης.
- 37 Εφόσον το πρόγραμμα εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας που καθιέρωσε κράτος μέλος αντιστοιχεί, βάσει της ονομασίας του, σε ειδικότητα που απαριθμείται, όσον αφορά το κράτος αυτό, στα σημεία 5.1.3 ή 5.3.3 του παραρτήματος V της οδηγίας 2005/36, για την ιατρική ή την οδοντιατρική, δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί για να παρακολουθήσουν ένα τέτοιο πρόγραμμα εκπαίδευσης όσοι δεν κατέχουν τίτλο βασικής ιατρικής ή βασικής οδοντιατρικής εκπαίδευσης, αντιστοίχως, ή, σε περίπτωση κατά την οποία το παράρτημα αυτό προβλέπει κάτι τέτοιο, αμφοτέρους τους οικείους τίτλους.
- 38 Εντούτοις, σε περίπτωση κατά την οποία κράτος μέλος καθιερώνει κύκλο εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας που δεν αντιστοιχεί, βάσει της ονομασίας του, σε ειδικότητα που απαριθμείται στο παράρτημα V της οδηγίας 2005/36 και δεν δίδει δικαίωμα λήψεως τίτλου μνημονευόμενου στο παράρτημα αυτό, η ειδικότητα αυτή δεν συνιστά εκπαίδευση κατά την έννοια των άρθρων 25 και 35 της εν λόγω οδηγίας, οπότε το νομοθέτημα αυτό δεν διέπει τις προϋποθέσεις εισαγωγής και το περιεχόμενο της εκπαίδευσης που καθιερώνεται κατά τον τρόπο αυτό.

- 39 Υπό τις συνθήκες αυτές, η οδηγία 2005/36 δεν αντιτίθεται στο ενδεχόμενο να μπορούν να παρακολουθήσουν αυτό το πρόγραμμα εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας, της οποίας η ονομασία δεν αντιστοιχεί σε αυτές που απαριθμούνται στο παράρτημα V της εν λόγω οδηγίας, τόσο αυτοί που έχουν ολοκληρώσει μόνο τη βασική ιατρική εκπαίδευση όσο και αυτοί που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς σπουδές στο πλαίσιο μόνον της βασικής οδοντιατρικής εκπαίδευσης.
- 40 Εντούτοις, από απόψεως της οδηγίας 2005/36, αυτό το πρόγραμμα εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας, που δεν διαλαμβάνεται στο εν λόγω παράρτημα V, δεν μπορεί, καθόσον δεν πληροί τις απαιτήσεις των άρθρων 24 ή 34 της οδηγίας αυτής όσον αφορά τη βασική ιατρική ή τη βασική οδοντιατρική εκπαίδευση, να οδηγεί στη χορήγηση τίτλου εκπαίδευσης ιατρού ο οποίος έχει ολοκληρώσει τη βασική εκπαίδευση ή τίτλου εκπαίδευσης οδοντιάτρου ο οποίος έχει ολοκληρώσει την αντίστοιχη βασική εκπαίδευση στην επιστήμη του.
- 41 Συγκεκριμένα, η οδηγία 2005/36 αντιτίθεται στο ενδεχόμενο ασκήσεως του επαγγέλματος του ιατρού από άτομο που δεν κατέχει τίτλο βασικής ιατρικής εκπαίδευσης και, αντιστοίχως, ασκήσεως του επαγγέλματος του οδοντιάτρου από άτομο που δεν κατέχει τίτλο βασικής οδοντιατρικής εκπαίδευσης.
- 42 Όσον αφορά τις ονομασίες των προγραμμάτων εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας στους τομείς της ιατρικής και της οδοντιατρικής, πρέπει να επισημανθεί ότι, όσον αφορά τη Γαλλική Δημοκρατία, στο παράρτημα V της οδηγίας 2005/36 δεν μνημονεύεται καμία ονομασία σχετικά με την εξειδικευμένη εκπαίδευση στην οδοντική, στοματική και γναθοπροσωπική χειρουργική (βασική ιατρική και οδοντιατρική εκπαίδευση) και την εκπαίδευση στη χειρουργική στόματος. Μνημονεύονται, πάντως, στο παράρτημα αυτό και όσον αφορά το εν λόγω κράτος μέλος, ως ειδικότητες ιατρικής, οι ονομασίες «*chirurgie maxillo-faciale et stomatologie*» [γναθοπροσωπική χειρουργική και στοματολογία] και «*stomatologie*» [στοματολογία].
- 43 Ως εκ τούτου, η ονομασία της ειδικότητας της «χειρουργικής στόματος», όπως είναι αυτή της επίμαχης στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν αντιστοιχεί σε κάποια από αυτές που απαριθμούνται, όσον αφορά τη Γαλλική Δημοκρατία, στο παράρτημα V της οδηγίας 2005/36.
- 44 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία 2005/36 έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στην εκ μέρους κράτους μέλους καθιέρωση κύκλου εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας, τόσο στον τομέα της ιατρικής όσο και σε αυτόν της οδοντιατρικής, του οποίου η ονομασία δεν αντιστοιχεί σε κάποια από αυτές που απαριθμούνται, όσον αφορά το οικείο κράτος μέλος, στο παράρτημα V της οδηγίας αυτής. Μπορούν να παρακολουθήσουν αυτό το πρόγραμμα εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας τόσο αυτοί που έχουν ολοκληρώσει μόνο τη βασική ιατρική εκπαίδευση όσο και αυτοί που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς σπουδές στο πλαίσιο μόνον της βασικής οδοντιατρικής εκπαίδευσης.
- 45 Στο εθνικό δικαστήριο απόκειται να διακριβώσει:
- αν αυτό το πρόγραμμα εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας, καθόσον δεν πληροί τις απαιτήσεις των άρθρων 24 και 34 της εν λόγω οδηγίας όσον αφορά τη βασική ιατρική και τη βασική οδοντιατρική εκπαίδευση, οδηγεί ενδεχομένως στη χορήγηση τίτλου εκπαίδευσης ιατρού ο οποίος έχει ολοκληρώσει τη βασική εκπαίδευση ή τίτλου εκπαίδευσης οδοντιάτρου ο οποίος έχει ολοκληρώσει τη βασική εκπαίδευση, και
 - αν ο τίτλος που απονέμεται κατόπιν της ολοκλήρωσής αυτού του προγράμματος εκπαίδευσης παρέχει ενδεχομένως δικαίωμα ασκήσεως του βασικού επαγγέλματος του ιατρού ή του οδοντιάτρου από άτομα που δεν κατέχουν τον τίτλο του έχοντος ολοκληρώσει τη βασική εκπαίδευση ιατρού ή του έχοντος ολοκληρώσει τη βασική εκπαίδευση οδοντιάτρου, αντιστοίχως.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 46 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν η οδηγία 2005/36 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται στο ενδεχόμενο γνωστικά αντικείμενα που εμπίπτουν στον τομέα της ιατρικής να περιλαμβάνονται σε πρόγραμμα εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης.
- 47 Από την εξέταση του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος συνάγεται ότι η οδηγία 2005/36 δεν καθορίζει συγκεκριμένο περιεχόμενο προγράμματος εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας, όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης.
- 48 Εν πάση περιπτώσει, μολονότι, κατά την οδηγία αυτή, το επάγγελμα του οδοντίατρου συνιστά, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως, ειδικό επάγγελμα, διακριτό από αυτό του ιατρού, εντούτοις το πρόγραμμα σπουδών που οδηγεί στην απόκτηση των τίτλων βασικής οδοντιατρικής εκπαίδευσης, όπως ορίζεται ειδικότερα στο σημείο 5.3.1 του παραρτήματος V της οδηγίας 2005/36, δεν περιλαμβάνει μόνον τα αμιγώς οδοντοστοματολογικά γνωστικά αντικείμενα, αλλά και τα ιατροβιολογικά, καθώς και τα σχετικά με τη γενική ιατρική γνωστικά αντικείμενα.
- 49 Ως εκ τούτου, ο νομοθέτης της Ένωσης δεν είχε ως σκοπό να αποκλείσει τα σχετικά με την ιατρική γνωστικά αντικείμενα από την οδοντιατρική εκπαίδευση, εξειδικευμένη και μη.
- 50 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία 2005/36 έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στο ενδεχόμενο γνωστικά αντικείμενα που εμπίπτουν στον τομέα της ιατρικής να περιλαμβάνονται σε πρόγραμμα εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας στον τομέα της οδοντιατρικής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 51 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) α) Η οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1137/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στην εκ μέρους κράτους μέλους καθιέρωση κύκλου εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας, τόσο στον τομέα της ιατρικής όσο και σε αυτόν της οδοντιατρικής, του οποίου η ονομασία δεν αντιστοιχεί σε κάποια από αυτές που απαριθμούνται, όσον αφορά το οικείο κράτος μέλος, στο παράρτημα V της οδηγίας αυτής. Μπορούν να παρακολουθήσουν αυτό το πρόγραμμα εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας τόσο αυτοί που έχουν ολοκληρώσει μόνο τη βασική ιατρική εκπαίδευση όσο και αυτοί που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς σπουδές στο πλαίσιο μόνον της βασικής οδοντιατρικής εκπαίδευσης.
- β) Στο εθνικό δικαστήριο απόκειται να διακριβώσει:
- αν αυτό το πρόγραμμα εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας, καθόσον δεν πληροί τις απαιτήσεις των άρθρων 24 και 34 της εν λόγω οδηγίας όσον αφορά τη βασική ιατρική και τη βασική οδοντιατρική εκπαίδευση, οδηγεί ενδεχομένως στη

χορήγηση τίτλου εκπαίδευσης ιατρού ο οποίος έχει ολοκληρώσει τη βασική εκπαίδευση ή τίτλου εκπαίδευσης οδοντιάτρου ο οποίος έχει ολοκληρώσει τη βασική εκπαίδευση, και

- αν ο τίτλος που απονέμεται κατόπιν της ολοκλήρωσης αυτού του προγράμματος εκπαίδευσης παρέχει ενδεχομένως δικαίωμα ασκήσεως του βασικού επαγγέλματος του ιατρού ή του οδοντιάτρου από άτομα που δεν κατέχουν τον τίτλο του έχοντος ολοκληρώσει τη βασική εκπαίδευση ιατρού ή του έχοντος ολοκληρώσει τη βασική εκπαίδευση οδοντιάτρου, αντιστοίχως.

- 2) Η οδηγία 2005/36, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1137/2008, έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται στο ενδεχόμενο γνωστικά αντικείμενα που εμπίπτουν στον τομέα της ιατρικής να περιλαμβάνονται σε πρόγραμμα εκπαίδευσης για την απόκτηση ειδικότητας στον τομέα της οδοντιατρικής.

(υπογραφές)